

SOBRE EL VISC+

Als polítics sociovergens no els tremola la mà quan tracten d'aprimar l'Administració Pública ni quan retallen drets socials. El VISC+ sorgeix d'un imperatiu mercantil i ens el volen imposar amb amenaces: "o el tirem endavant o el dèficit de l'Administració serà molt més gran". Però Innovació i Eficiència són perfectament compatibles amb el nostre Dret a la Intimitat, amb tots els nostres drets.

QUÈ ÉS EL VISC+

[El VISC+](#) (Més Valor a la Informació de Salut de Catalunya), és un projecte públic-privat de l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya ([AQuAS](#)), per «donar valor» a les dades sanitàries dels usuaris del sistema públic català, tot un engranatge de procediments per tal que les dades puguin ser [tractades i venudes](#). Aquest projecte [va ser aprovat](#) el dia 4 de març de 2013 pel Govern de la Generalitat.

Les dades dels usuaris de la sanitat pública a Catalunya actualment es troben centralitzades en una seu electrònica, la [Historia Clínica Compartida de Catalunya \(HC3\)](#) que avui recull més de 80 milions de documents clínics relacionats per tractaments informàtics que conformen el Big Data de Salut.

VISC+, -VALORS HUMANS

L'1 d'abril d'enguany, va sortir al DOGC l'[encàrrec de gestió](#) que fan el Departament de Salut, el CatSalut i l'ICS (les entitats que custodien les nostres dades) a l'AQuAS atribuint-li funcions a per al **procediment d'anonimització de les nostres dades personals** com a una primera fase del procediment per «donar valor» a les dades del sector sanitari en el marc de les polítiques públiques. Aquest encàrrec de gestió es fa després que, teòricament, Salut hagi reorientat el projecte d'acord amb les indicacions de la [Moció 150/X](#) elaborada per la diputada Marta Ribas d'ICV-EUA i aprovada pel Parlament de Catalunya el 30 d'octubre de 2014. No és això el que consideren la majoria de grups parlamentaris que, el passat 9 d'abril [van deixar plantat el Conseller Boi Ruiz](#), entenent que aquest desobeïa el Parlament en aquesta qüestió i en dues altres, en concret les relatives al [Consorti de Lleida](#) i a l'activitat de [Barnaclínic](#).

El "valor" de les nostres dades estaria en funció de l'ús públic o del bé social que pot suposar una gran base de dades de cara a promocionar i prevenir la salut dels ciutadans. Però l'administració ens parla expressament de "valor afegit", i

avesats com estem a l'[ús pervers de les paraules](#), podem suposar sense por d'equivocar-nos que es refereix al que entén qualsevol entitat financera, és a dir, al "**valor monetari de les dades**". [Segons el BBVA](#): "Un 63% dels enquestats considera que la monetització de les dades pot, en un futur, igualar o superar en valor als productes i serveis principals de la seva companyia en l'actualitat. Hi ha exemples d'empreses que han virat 180º per adoptar un model de negoci en què la monetització de dades és la seva principal font d'ingressos. És el cas de Ordnance Survey al Regne Unit o de Lantmäteriet a Suècia." I segons paraules ben recents de [Joan Guanyabens](#): 'se gana más dinero con datos de salud robados que con nuestras tarjetas bancarias'.

VISC+, +INFORMÀTICA I

TELECOMUNICACIONS PRIVADES

Tres entitats, molt connectades entre sí, per dur a terme el [Pla de Salut de Catalunya 2011-2015](#) a través del [Pla Estratègic SITIC 2012-2015](#), han estat la base de la centralització de les dades:

El [CTTI](#) (Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació), com reconeix l'[informe](#) del Consell Assessor per a la Transició Nacional (pàg. 32-aclaració subíndex n.9-), és l'encarregat d'integrar tots els serveis informàtics i de telecomunicacions de l'Administració en una única estructura, i ho fa contractant empreses privades d'informàtica i comunicacions. L'[any 2012](#), per exemple, va fer contractes per import de més de 2.800 milions d'euros a empreses privades ([Grup Seidor](#), [IBM](#), etc).

L'[AQuAS](#), ara dirigit per [Josep M. Argimon](#), té la missió d'observar, avaluar i definir les millors polítiques de les tecnologies de la informació ([TIC](#)) i implementar-les si ho considera necessari, així com garantir la disponibilitat i seguretat de la informació del sistema sanitari català.

La [Fundació TicSalut](#) és l'encarregada d'impulsar les TIC en el context de la salut de Catalunya. El president del seu patronat és el conse-

Iler Boi Ruiz. Les empreses [membres del Consell Assessor d'Empreses](#) del TicSalut són més d'un centenar i conformen l'[Anella TIC](#) (IBM, [Accenture](#), [Everis](#), [HP](#), [El Corte Inglés](#), [PwC](#), etc) amb [vincles pun-tuals amb universitats](#), que treballa per "garan-tir les infraestructures i els serveis necessaris per tal de consolidar el Nou Model Assistencial" dins del Pla Estratègic SITIC. Moltes empreses d'aquesta l'Anella són molt afortunades en les seves relacions contractuals amb el Departament de Salut.

VISC+, HC3 i SISCAT

[El Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya \(SISCAT\)](#), modificat per Marina Geli just abans de marxar, ha passat a incloure molts més centres netament privats, és a dir amb afany de lucre, dels que ja incloïa la XHUP. Segons el Departament de Salut, l'HC3 ja és compartida pel 98% dels hospitals del Siscat. Malgrat que la pràctica ens fa desconfiar d'aquesta informació, ens ha de preocupar que les nostres dades estiguin a l'accés, per posar el cas més rellevant, del gegant [IDC Salut](#), o de [Mutuam](#). IDC Salut ha comprat recentment mútues d'accidents de treball com [MC Mutua](#) i [Fremap](#) i seria molt lamentable que la nostra història clínica pogués ser visualitzada per aquestes. Ateses les estrictes condicions d'utilització de l'HC3, aquest fet seria denunciablable, però fem l'advertiment per la relació que té amb el projecte Visc+, objecte central d'aquest treball.

Quan un govern disposa dels bens ciutadans perquè les grans empreses puguin obtenir guanys milionaris passant per sobre dels drets ciutadans socials, cal pensar en allò que comenta Pep Martí en el naixement de la Marea Blanca de Catalunya: [han posat el llop a cuidar el ramat](#). Si es donés el cas de polítics que salvaguardessin els béns públics, el BigData podria assenyalar els punts febles de salut, per territori, edat, sexe, hàbits, etc, i amb això, es podrien generar polítiques saludables per a tota la societat. La diputada per la Cup Isabel Vallet comenta en [El petroli del segle XXI](#) "el patrimoni és nostre, usem-lo per millorar la nostra salut."

VISC+, -CONFIANÇA I BONA FE

Si el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques decidís vendre totes les nostres dades fiscals a entitats financeres, podríem assegurar que aquesta actuació vulnera la confiança legítima entre l'Administració i els ciutadans. La "bona fe i la confiança legítima" tenen un valor constitucional de seguretat jurídica (art. 9.3 de la Constitució).

El [principi de confiança legítima](#), introduït per [la Llei 4/1999](#) (art. 3.1), de reforma [de la Llei 30/92 de 26 de novembre, de Règim Jurídic de las Administracions Públiques i Procediment Administratiu Comú](#), "suposa que l'autoritat pública no pot adoptar mesures que resultin contràries a l'esperança induïda per la raonable estabilitat de les decisions administratives preses, i

en funció de les quals els ciutadans han realitzat determinades actuacions". D'altra banda, la [bona fe](#) (apartat IV) que s'estima en la relació de l'administració amb el ciutadà (art. 7 Codi Civil), prohibeix l'abús del dret o l'exercici antisocial del mateix. Cal destacar que a més, s'aplica a tot l'ordenament administratiu i per aquesta raó ha estat incorporat a l'esmentada llei (art. 4). El ciutadà té dret a confiar que l'Administració guardarà secret o reserva de la informació que ha rebut i que afecta la seva intimitat o quan el coneixement per tercers el perjudica (art. 37).

VISC+, -PROTECCIÓ DE DADES

La [Llei Orgànica de Protecció de Dades 15/1999](#) (LOPD), disposa (art. 7) que el tractament de les dades especialment protegides, com són les relatives a la salut, només poden ser recollides, tractades i cedides quan, per raons de interès general, així ho disposi una llei o l'afectat hi consenti expressament. El consentiment ve definit en aquesta mateixa llei (art. 3h): 'Tota manifestació de voluntat, lliure, inequívoca, específica i informada, mitjançant la qual l'interessat consenti el tractament de dades personals que li concerneixen'.

En qualsevol cas, i tenint en compte que la titularitat de les dades recau en l'usuari, la responsabilitat de l'Administració, encara que hi hagués un consentiment, explícit o no, no pot decidir la intenció ni la finalitat de les dades. En aquesta línia trobem l'article 7.6 de la LOPD, fidel als principis de preservació de les dades, tot i haver dades susceptibles de tractament per motius 'd'interès vital per a l'afectat o per a la prevenció general': 'No obstant el que disposen els apartats anteriors, podran ser objecte de tractament les dades de caràcter personal quan aquest tractament sigui necessari per a la prevenció o per al diagnòstic mèdic, la prestació d'assistència sanitària o tractaments mèdics o la gestió de serveis sanitaris, sempre que el tractament de dades es realitzi per un professional sanitari subjecte al secret professional o per una altra persona subjecta a una obligació equivalent de secret.'

Com bé diu la nostra inestimable companya [Angels Martínez Castells](#), 'cap dels documents publicats pel govern o pels impulsors del projecte recull cap menció sobre la possibilitat dels ciutadans de no donar consentiment a que les seves dades siguin venudes. El que si trobem, al plec de condicions dels "diàlegs competitiu", és la demanda a les empreses adjudicatàries de "disposar d'una gran capacitat de promoció per donar a conèixer les bondats d'aquesta iniciativa'.

El 23 de juliol de 2014, l'Agència Catalana de Protecció de Dades (ACPD) va emetre [dictamen](#) després de sol·licitar concrecions sobre les finalitats que justifiquen el dret a la informació. Amb poques objeccions, no posa en dubte la més que probable vulneració de principis constitucionals i no ha obstaculitzat que segueixi endavant el

projecte. El conseller Boi Ruiz i Josep Maria Argimon, feliços, es freguen les mans. Igualment permisiu, i vergonyós, va ser l'informe del [Comitè de Bioètica de Catalunya](#), que només va tenir el vot particular en contra de Lluís Cabré.

Al document "[Més valor a la informació de salut de Catalunya \(VISC+\)](#) (apartat 3.11)" de gener de 2015, l'AQuAS ens parla de l'anonimització de les dades: Aquesta anonimització es faria traient dades susceptibles de ser identificats. Però segons el contundent informe [Bioètica i Big Data de Salut](#) de l'Observatori de Bioètica i Dret (OBD, de la Universitat de Barcelona) "l'ús i la comercialització d'informació personal, com és el cas de la salut de l'usuari, és un àmbit molt sensible i que incorpora riscos i amenaces a la intimitat" i les dades anonimitzades es poden desanonimitzar. *Per aquest motiu promou que hi hagi **mesures per garantir el dret a la intimitat en el context de "la cultura de la intimitat"**.*

Pel que fa a la [legislació comunitària](#), les directives europees són molt estrictes respecte a les dades sensibles: no poden tractar-se, com a norma, les dades referents a l'origen racial o ètnic, ideologia, creences religioses o filosòfiques, afiliació sindical, salut o vida sexual. Excepte consentiment explícit o excepcions puntuals de risc o la protecció d'un interès públic vital. I pel que fa al tractament de dades i a la lliure circulació d'aquestes dades, la [Directiva 95/46/CEE](#) els té en compte com a especialment protegits i preveu que només es puguin demanar, tractar o cedir quan hi hagi raons d'interès general o l'afectat hi consenti expressament.

Més de 100 personalitats del món acadèmic de la Unió Europea, han signat un [document](#) en defensa de la Protecció de Dades a Europa, ja que la Comissió Europea va aprovar un [Reglament Europeu de Protecció de Dades](#) que debilita la seguretat de les dades personals i no adopta cap mesura especial per a les dades especialment protegides, a més que [desprotegeix els ciutadans](#) ("règim sancionador"), ja que "elimina el dret que les organitzacions, organismes o associacions que tinguin per objecte la defensa dels interessats, puguin presentar reclamacions davant qualsevol Autoritat de Control". Aquest document deixa ben clar que **Innovació i Competència no estan renyats amb el Dret a la Intimitat i a la Protecció de les nostres dades personals, i que si ho planegen així és per interessos mercantils.**

VISC+, -ADMINISTRACIÓ

Hem dipositat la nostra "confiança" en l'Administració Pública i hem "deixat" les nostres dades per a unes finalitats, en aquest cas, sanitàries. Les nostres dades són individuals. En som els titulars. I, en el moment en què s'han creat relacions administració-ciudadà, hem establert un llaç que ha d'obeir la llei de manera fidel. L'Administració en la seva relació amb els ciutadans, es troba regulada en l'article 103 de la Constitució Espanyola ("L'interès general es configura com

un principi constitucionalitzat, que ha d'estar present i guiar qualsevol actuació de l'administració" i aquest encàrrec s'ha de fer amb "objectivitat" i amb "submissió plena a la llei i al Dret".

[La Llei de l'Estat 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics](#). (exposició de motius, apartat V) diu "La legislació ha de proclamar i salvaguardar un principi fonamental com és la conservació de les garanties constitucionals i legals als drets dels ciutadans i en general de les persones que es relacionen amb l'Administració pública", una exigència que deriva de l'article 18.4 CE, que encomana a la llei la limitació de l'ús de la informàtica per preservar l'exercici dels drets constitucionals. Aquest mateix apartat crea la figura del "Defensor de l'Usuari de l'Administració Electrònica". Però l'adaptació a Catalunya, la [Llei 29/2010, del 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya](#), fa desaparèixer aquesta figura i, a més, quan parla d'unes Administracions Públiques 'orientades a les necessitats dels **ciutadans**' afegeix 'i del **sector productiu**'. Preocupant. Indefensió i interessos mercantils que *suposen una minva de les llibertats individuals de totes i de tots.*

VISC+, +DESLLIEIALTAT

L'informe ['La deslleialtat del Estado respecto a Cataluña'](#), elaborat pel Departament de la Presidència, en l'apartat d) sobre Protecció social diu: "*La cronificació d'una actuació deslleial per part de l'Estat comporta una vulneració directa del principi constitucional d'igualtat de tots els ciutadans. Dit d'una altra manera, la deslleialtat institucional practicada per l'Estat espanyol té com a principal conseqüència directa per a la ciutadania l'increment de desigualtats i la discriminació entre els ciutadans per raó del territori on viuen*". Justament són les conseqüències directes de la deslleialtat institucional practicada per la Generalitat de Catalunya en relació a la ciutadania, si afegim a la raó del territori, l'econòmica, la laboral, nivell de salut...

L'Administració deslleial està definida al Codi Penal recentment modificat i "*intenta protegir el patrimoni de tot aquell, sigui persona individual o una societat, que confereix a altre l'administració del seu patrimoni, o d'aquell el qual el seu patrimoni ha estat posat sota l'administració d'un altre, per decisió legal o de l'autoritat, sancionant les extralimitacions en l'exercici de les facultats de disposició sobre el patrimoni aliè, vetllant així que l'administrador desenvolupi el seu càrrec amb la diligència d'un ordenat empresari i amb la lleialtat d'un fidel representat, en interès de l'administrat*".

Atès que en el cas del VISC+ ens trobem amb una administració que "dóna valor monetari a les dades de caràcter personal referents a la salut", deduïm que aquest valor forma part del patrimoni individual i hauria de trobar-se regulat com si fos un bé patrimonial. Per tant, l'abús hauria de trobar-se tipificat com a delictes per es-

tafa, administració deslleial i apropiació indeguda, amb les penes corresponents. I això sense entrar a valorar la deslleialtat institucional cap a la ciutadania que hi ha al darrera de tot el procés de retallades i privatitzacions i sense aprofundir en el possible delictes de "[prevaricació](#)".

El Departament de Salut i el Parlament no poden decidir per allò que és propietat individual. La Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernents a la salut i l'autonomia del pacient i la Informació Clínica, art. 3-1, diu: *'El titular del dret a la informació és el pacient. S'ha d'informar les persones vinculades amb el pacient en la mesura que aquest ho permeti expressament o de manera tàcita'*. L'Administració és l'ens que custodia les nostres dades.

VISC+ DECIPHER+ Europa+ Món+

[Segons el document de l'Aguas i la Generalitat de Catalunya](#), la Comissió Europea ha canviat les polítiques econòmiques i ha decidit invertir, a través dels [fons FEDER](#) i altres, preferentment en el **desenvolupament de tecnologies, la col·laboració pública-privada i l'explotació i anàlisi de dades**. Entre les **fonts per a la transformació econòmica, trobem:**

- **KICs**

L'AQuAS és membre associat del KIC Health. L'EIT (European Institute of Innovation and Technology) **és un organisme independent de la Unió Europea** que treballa de manera organitzada en [KICs](#) (societats de coneixement i innovació transfrontereres amb agrupacions d'empreses "líders", universitats i centres d'investigació). Funciona com a consorci, a través de 144 empreses de 14 països, desenvolupant nous productes i serveis i apostant per una nova generació d'emprenedors. [L'EIT té un pressupost global de 2,7 bilions d'euros](#) mentre la comunitat de l'EIT de salut compta amb 2.100 milions per als propers anys.

- **HORIZON2020**

[Horizon2020](#) és el marc on es desenvolupen la majoria de programes amb fons de la Unió Europea que consisteixen en l'explotació i l'anàlisi de les dades. En aquesta línia, ens trobem amb el programa [DECIPHER](#) coordinat per l'AQuAS i la Fundació TicSalut entre altres. Permetrà a qualsevol ciutadà de la Unió Europea que es desplaça entre els seus estats l'accés al seu historial clínic a través de mòbil. Aquest desplaçament de les nostres dades via telèfon mòbil fa que ens plantejgem si aquestes dades s'externalitzen, sigui a través de proveïdors de telefonia mòbil o dels gestors externs o encarregats de tractar les nostres dades en el marc de les telecomunicacions. [El programa Decipher](#) es portarà a terme fins al 2016 i té un finançament de la Unió Europea (FEDER) de 4.240.859 euros. El desenvolupament del programa Decipher [ha estat adjudicat a empreses privades](#) com Linkcare, Nabelia, SGPT, Nextage-Camelot, etc. Poc a poc, es

va posant cara a la liberalització de la sanitat i de les nostres dades més personals.

- **RIS3**

El [RIS3CAT](#) és un Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) basat en un model de transformació econòmica i es va adoptar a Catalunya amb [l'Acord de Govern de 4 de febrer de 2014](#). El Ris3cat, a més, palesa en el seu [projecte](#) l'interès en la indústria de la salut i en la col·laboració euroregional. *RIS3CAT aposta (per variar) per un model d'innovació fonamentat en la col·laboració público-privada, en el qual la inversió pública actua com a palanca de la inversió privada...*

En el marc de la RIS3CAT, en el període 2015-2020 s'impulsaran projectes de recerca i innovació per un valor aproximat de 750 milions d'euros. El seu finançament provindrà de diverses fonts tant públiques com privades.

El món empresarial porta molts anys dissenyant un futur ple de guanys, i d'aquesta projecció han nascut les noves formes de contractació "innovadora", les inversions públic-privades... sense considerar si els diners públics emprats en aquests programes ens poden fer més mal que bé. Això sí, d'una banda ens trobarem amb [smart citys](#) on les empreses privades disposaran de moltes dades personals nostres i de l'altra no disposarem de serveis públics que no estiguin contractats a dit, o amb noves formes contractuals més deslleials encara. Brussel·les potencia també els [mhealth](#), diversitat de programes com l'assistència a través de mòbil a persones afectades per diabetis o cardiopaties, malalts crònics, majors de 55 anys o el Decipher.

Ens intenten vendre que el [VISC+ posicionarà Catalunya com a líder internacional](#) (pàg. 23) en l'àmbit de l'anàlisi de les dades de salut o que ens han d'explicar bé els beneficis que el VISC+ portarà. Economistes del sistema com [López-Casasnovas](#) fan campanya amb [articles](#) farcits de mentides. No volem beneficis que comporten l'espoli dels nostres drets.

'El futur de les nostres dades s'està decidint als despatxos de grans corporacions', com diu el [Cafèamblet núm. 4](#). Un exèrcit financer a la recerca del lucre internacional està preparat, esperant el tret de partida -l'hecatombe per a la llibertat de ciutadans i ciutadanes i per a les democràcies- que vindrà amb el desenvolupament final del [TTIP](#) i del [TISA](#) per arrodonir el negoci. Els lobbys europeus s'han posat d'acord per construir un futur tecnològic on no compten els drets humans, els valors i l'ètica. Per realitzar un robatori a gran escala.

La reversió de les polítiques actuals en matèria de protecció de dades i de tots els drets en el marc de Catalunya i d'Europa serà molt difícil si no prenem consciència que s'estan trepitjant els nostres drets democràtics i no els defensem